

Obsah

Předmluva (15)

Předmluva k prvnímu vydání 1. svazku (19)

PRVNÍ SVAZEK: PODOBA A SKUTEČNOST (21)

Úvod (23)

Úkol. Morfologie světových dějin – nová filosofie. Pro koho tu jsou dějiny?
Antika a Indie nehistoricky. Egypt: Mumie a spalování mrtvých. Forma světových dějin. Starověk – středověk – novověk. Vznik tohoto schématu. Jeho rozklad. Západní Evropa – žádné těžiště. Goethova metoda jediná historická. My a Římané. Nietzsche a Mommsen. Problém civilizace. Imperialismus jako východisko. Nutnost a setrvačnost základní myšlenky. Poměr k dnešní filosofii. Její poslední úkol. Vznik knihy

Tabulky k srovnávací morfologii světových dějin (74)

První kapitola: O smyslu čísel (80)

Základní pojmy. Číslo jako znak kladení hranic. Každá kultura má vlastní matematiku. Antické číslo jako veličina. Aristarchův obraz světa. Diofantos a arabské číslo. Západní číslo jako funkce. Úzkost ze světa a touha po světě. Geometrie a aritmetika. Klasické hraniční problémy. Překračování hranic viděného smyslu. Symbolické světy prostoru. Poslední možnosti

Druhá kapitola: Problém světových dějin (122)

I. Fyziognomika a systematika (122)

Kopernikánská metoda. Dějiny a příroda. Podoba a zákon. Fyziognomika a systematika. Kultury jako organismy. Vnitřní forma, tempo, trvání. Stejnorodá stavba. „Současnost“

II. Idea osudu a princip kauzality (143)

Organická a anorganická logika. Čas a osud, prostor a kauzalita. Problém času. Čas – protipojem prostoru. Symboly času (tragika, vyměřený čas, pohřeb). Starost (erotika, stát, technika). Osud a náhoda. Náhoda a příčina. Náhoda a styl pobývání. Anonymní a osobní epochy. Zaměření k budoucnosti a obraz minulosti. Existuje nějaká věda dějin? Nové vytyčení otázky

Třetí kapitola: Makrokosmos (185)

I. Symbolika obrazu světa a problém prostoru (185)

Makrokosmos jako souhrnný pojem symbolů ve vztahu k duši. Prostor a smrt. „Všechno minulé je jen příměr“. Problém prostoru: Jen hloubka je prostorotvorná. Hloubka prostoru jako čas. Zrození světonázoru z prasymbolu jedné kultury. Antický prasymbol těles, arabská jeskyně, západní nekonečný prostor.

II. Apollinská, faustovská, magická duše (202)

Prasymbol, architektura a svět bohů. Egyptský prasymbol cesty. Výrazový jazyk umění: ornamentika či imitace. Ornament a raná architektura. Architektura okna. Velký styl. Dějiny stylu jako organismus. K dějinám arabského stylu. Psychologie techniky umění

Čtvrtá kapitola: Hudba a sochařství (237)

I. Výtvarná umění (237)

Hudba a výtvarná umění. Rozdělení podle něčeho jiného než historických hledisek nemožné. Výběr umění jako výrazového prostředku vyššího řádu. Apollinská a faustovská skupina umění. Stupně západní hudby. Renesance jako antigotické (antimuzikální) hnutí. Charakter baroka. Park. Symbolika barev. Barvy blízkosti a vzdálenosti. Zlatý základ a ateliérová hněď. Patina

II. Akt a portrét (273)

Způsoby znázornění člověka. Portrét, svátost pokání, větná stavba. Hlavy antických soch. Podobizny dětí a žen. Helénistické podobizny. Barokní podobizna. Leonardo, Raffael a Michelangelo jako přemožitelé renesance. Vítězství instrumentální hudby nad olejomalbou kolem roku 1670 (příslušně vítězství sochařství nad freskami kolem roku 460 př. Kr.). Impresionismus. Pergamon a Bayreuth: Východisko umění

Pátá kapitola: Obraz duše a životní pocit (311)

I. K formě duše (311)

Obraz duše – funkce obrazu světa. Psychologie – protifyzika. Apollinský, magický, faustovský obraz duše. „Vůle“ v gotickém „prostoru duše“. „Vnitřní mytologie“. Vůle a charakter. Antická tragédie postoje a faustovská tragédie charakteru. Symbolika jevištního obrazu. Umění dne a umění noci. Popularita a esoterika. Astronomický obraz. Geografický horizont

II. Buddhismus, stoicismus, socialismus (350)

Faustovská morálka čistě dynamická. Každá kultura má vlastní formu morálky. Morálka postoje a vůle. Buddha, Sókratés, Rousseau jako slovní vůdci nastávajících civilizací. Tragická a plebejská morálka. Návrat k přírodě, scestné náboženství, nihilismus. Etický socialismus. Stejná stavba filosofie dějin v každé kultuře. Civilizovaná filosofie Západu

Šestá kapitola: Faustovské a apollinské poznání přírody (386)

Teorie jako mýtus. Každá přírodověda závislá na nějakém předcházejícím náboženství. Statika, alchymie, dynamika jako teorie tří kultur. Nauka o atomu. Neřešitelnost problému pohybu. Styl „kauzálního dění“, „zkušenost“. Pocit Boha a poznání přírody. Velký mýtus. Antická, magická, faustovská numina. Ateismus. Faustovská fyzika jako dogma o síle. Hranice jejího dalšího teoretického, nikoli technického vývoje. Sebezničení dynamiky; pronikání dějinných představ. Východisko teorie: rozpuštění v systému morfologických spřízněností

DRUHÝ SVAZEK: SVĚTODĚJNÉ PERSPEKTIVY (441)

První kapitola: Původ a krajina (443)

I. Kosmické a mikrokosmos (443)

Rostlina a zvíře. Pobývání a bdělé bytí. Vnímání, rozumění, myšlení. Problém pohybu. Masová duše

II. Skupina vyšších kultur (460)

Obraz dějin, obraz přírody. Dějiny člověka a světa. Dva věky: primitivní a vyšší kultury. Přehled vyšších kultur. Nedějinný člověk

III. Vztahy mezi kulturami (487)

„Ovlivňování“. Římské právo. Magické právo. Právo Západu

Druhá kapitola: Města a národy (515)

I. Duše města (515)

Mykény a Kréta. Rolník. Dějiny světa jsou dějiny města. Obraz města. Město a duch. Duch světového města. Neplodnost a rozpad

II. Národy, rasy, jazyky (539)

Proudy pobývání a růstové vazby. Jazyk výrazu a sdělení. Totem a tabu. Jazyk a mluvení. Dům jako výraz rasy. Hrad a dóm. Rasa. Krev a půda. Jazyk. Prostředek a význam. Slovo, gramatika. Jazykové dějiny. Písmo. Morfologie kulturních jazyků

III. Pranárody, kulturní národy, národy feláhů (581)

Jména národů, jazyky, rasy. Putování. Národ a duše. Peršané. Morfologie národů. Národ a nacionální národ. Antické, arabské, západní nacionální národy

Třetí kapitola: Problémy arabské kultury (609)

I. Historické pseudomorfózy (609)

Pojem. Aktion. Rusovství. Arabská rytířská doba. Synkretismus. Židé, Chaldejci, Peršané předkultury. Misie. Ježíš. Pavel. Jan, Markián. Pohanská a křesťanská kultovní církvev

II. Magická duše (648)

Dualismus světové jeskyně. Pocit času (éra, světové dějiny, milost). Konsensus. Slovo jako substance, Korán. Tajná Tóra, komentář. Skupina magických náboženství. Christologický spor. Pobývání jako rozlehlost (misie)

III. Pýthagorás, Mohamed, Cromwell (676)

Podstata náboženství. Mýtus a kult. Morálka jako oběť. Morfologie dějin náboženství. Předkultura: Frankové, Rusové. Egyptské rané období. Antika. Čína. Gotika (víra v Marii a ďábla, křest a pokání). Reformace. Věda. Puritanismus. Racionalismus. „Druhá religiozita“. Římský a čínský kult císaře. Židovství

Čtvrtá kapitola: Stát (736)

I. Problém stavů: šlechta a kněžstvo (736)

Muž a žena. Kmen a stav. Rolnictvo a společnost. Stav, kasta, povolání. Šlechta a kněžstvo jako symboly času a prostoru. Kázeň a tvořivost, mravy a morálka. Vlastnictví, moc a kořist. Kněz a učenec. Hospodářství a věda: peníze a duch. Dějiny stavů: rané období. Třetí stav: město – svoboda – měšťanstvo

II. Stát a dějiny (768)

Pohybované a pohyb, „být ve formě“. Právo a moc. Stav a stát. Lenní stát. Od lenního svazku k stavovskému státu. Polis a dynastie. Absolutní stát, fronda a tyranie. Valdštejn. Kabinetní politika. Od první k druhé tyranii. Měšťanská revoluce. Duch a peníze. Beztvaré mocnosti (napoleonismus). Emancipace peněz. „Ústava“. Od napoleonismu k caesarismu. (Věk „válčících států“). Velké války. Římská doba. Od kalifátu k sultanátu. Egypt. Přítomnost. Caesarismus

III. Filosofie politiky (839)

Život je politika. Politické nadání. Státník. Vytvářet tradici. Fyziognomický (diplomatický) takt. Stav a strana. Měšťanstvo jako prastrana (liberalismus). Od stavu přes stranu k následnictví jednotlivců. Teorie: Od Rousseaua až k Marxovi. Duch a peníze (demokracie). Tisk. Sebezničení demokracie penězi

Pátá kapitola: Svět forem hospodářského života (864)

I. Peníze (864)

Národohospodářství. Politická a hospodářská stránka života. Produkující a dobývající hospodářství (obdělávání půdy a obchod). Politika a obchod (moc a kořist). Prahospodářství a hospodářství vyšších kultur. Stav a hospodářská třída. Venkov bez měst: myšlení ve statcích. Město: myšlení v penězích. Světové hospodářství: mobilizace statků penězi. Antické peníze: mince. Otrok jako peníze. Faustovské myšlení v penězích: Účetní hodnota. Podvojný účetnictví. Mince na Západě. Peníze a práce. Kapitalismus. Hospodářská organizace. Vyhasínání myšlení: v penězích: Diocletianus. Hospodářské myšlení Rusů

II. Stroj (889)

Duch techniky. Primitivní technika a styl vyšších kultur. Antická „technika“. Faustovská technika: Vůle k moci nad přírodou. Vynálezce. Opojení moderními vynálezy. Člověk jako otrok stroje. Podnikatel, dělník, inženýr. Zápas mezi penězi a průmyslem. Konečný boj mezi penězi a politikou: vítězství krve

Poznámky (899)

Zánik Západu jakožto heslo, svědectví o době

a kniha na průsečíku (Martin C. Putna) (971)

Výběr z použité literatury (1003)

Jmenný rejstřík (1007)